

בחירת השינויים במגוון מינים ובדפוסי נדידה של ציפורים באורנים

מ1978 עד היום

עוזי דגן בהנחיית פרופ' עדו יצחקי וד"ר מיכל (מוקי) גרוס

תמורות החלות בסביבה ברמה האקולוגית הינן תחום הנחקר רבות בעולם. ישנה הבנה שמגוון המינים ועושר המינים הינם מדדים המאפשרים לאבחן את טיב בית הגידול ואת השינויים החלים עליו (בו?). ציפורי שיר, כסדרה שרבים מנציגיה נודדים, יכולה לעזור בבניית תמונה כללית על איכות בית הגידול ועל שינויים החלים בסביבתנו הקרובה והרחוקה. מחקרים רבים שבוצעו על השפעות שינויי האקלים הגלובליים על מגוון המינים ועושרם הראו את השפעתם השלילית. בעבודה זו ריכזנו מידע שנאסף בגן הבוטני באורנים משנת 1978 ועד היום, כאשר עד שנת 1999 טיבע בגן יעקב לנגר ובשנים האחרונות מטבע בגן שי אגמון.

עד לשנת 2011 טובעו בגן הבוטני באורנים 5339 ציפורי שיר השייכות ל-46 מינים.

מטרת המחקר היתה להשתמש במידע זה ולבדוק האם חלו שינויים במהלך שנים אלה במגוון המינים ובדפוסי הנדידה, של מיני ציפורים.

מצאנו שישנה ירידה משמעותית במגוון המינים ועושרם בשנים האחרונות למרות שאין ירידה משמעותית במספר הפרטים הנלכדים. מצאנו שינויים משמעותיים בדפוסי נדידה ונוכחות של מינים שונים. הראנו עליה בנוכחות מין מקומי, סיבכי שחור ראש להוסיף שם לטיני, שינויים משמעותיים בדפוסי נדידה של מין חולף, סיבכי שחור כיפה, המראה סימנים של מעבר לחריפה, וירידה במספר הפרטים של מין חורף, אדום החזה, המראה סימנים של מעבר ליציב אירופי. בנוסף הראנו כיצד אוכלי הזרעים נעלמו כליל מנוף הגן עם חלוף השנים.

מחקר זה מאפשר הבנה טובה יותר של הגן הבוטני ומלמד על איכותו והממשק הדרוש בו לקיום בית גידול מתאים/מושך לציפורי שיר.

בנוסף, מציג המחקר את הגן הבוטני באורנים כבסיס טוב למחקרים בנושאים אקולוגיים נוספים (חושבת שנכון לדבר כאן רק על מחקרים בדגש צפרות....בעקבות ניטור/טיבוע ארוך טווח).